

Utredningen om Järnvägens organisation:

”En annan tågordning – bortom järnvägsknuten”

Utredningens förslag i korthet

Större förändringar i järnvägens marknadstillträde nödvändiga på sikt. Utredaren Gunnar Alexandersson menar att förbättringar kan göras i många delar av järnvägens organisation, t.ex. vad gäller förutsättningarna att bedriva kommersiell persontrafik och regelutvecklingsarbetet i EU. Mot bakgrund av kommande satsningar på nya stambanor för höghastighetståg, menar utredaren att det krävs en förändrad modell för marknadstillträde och ett tydligare åtagande från statens sida om vad dagens och framtidens järnvägar ska användas till. Detta får också konsekvenser för kommande förhandlingar om medfinansiering av infrastruktur.

Utredarens förslag i urval, de i kursiv text anser Skogsindustrierna vara särskilt viktiga:

Regeringen bör närmare utreda en förändring i den långsiktiga modellen för marknadstillträdet på järnväg. En sådan utredning bör fokusera på att utreda förutsättningar för och genomförande av en modell där tillträdet för den interregionala persontrafiken regleras genom upphandling i konkurrens.

Staten bör inte påbörja förhandlingar med kommuner och regioner om medfinansiering av höghastighetsjärnvägar och anslutande infrastruktur förrän det finns ett tydligt ställningstagande om vad de framtida nya stambanorna ska användas till, samt vilken marknadstillträdesmodell som ska tillämpas på dessa banor och på det nationella nätet i övrigt. *Regeringen bör ta initiativ till kraftfulla förbättringsåtgärder när det gäller insamling och sammanställning av statistik och andra uppgifter på järnvägsområdet.*

Regeringen bör närmare utreda lämpligheten i att långsiktigt behålla det statliga ägandet i SJ AB, Green Cargo AB, Jernhusen AB och Infranord AB.

Regeringskansliet bör genomföra en förändring i ledning och styrning som säkerställer ett ansvarstagande för de strategiska frågorna på järnvägsområdet. Ansvaret bör inte delegeras till andra myndigheter.

Regeringskansliet bör utarbeta en långsiktig inriktning för EU-arbetet och en handlingsplan för det internationella arbetet på järnvägsområdet. Regeringskansliet bör vidareutveckla arbetsmetoder för att få genomslag för

svenska ståndpunkter i EU och för att säkerställa att EU-reglering och nationell lagstiftning på järnvägsområdet harmoniserar.

Transportstyrelsen och Trafikverket bör utveckla sina arbetsmetoder för myndigheternas deltagande i regelutvecklingsarbetet i EU på järnvägsområdet.

En större översyn av järnvägslagstiftningen bör göras, lämpligen i samband med införandet av det fjärde järnvägspaketet.

Förutsättningarna för den kommersiellt organiserade persontrafiken bör stärkas i förhållande till den samhällsorganiserade trafiken. Detta bör ske genom ökade krav på samråd och transparens i de regionala kollektivtrafikmyndigheternas verksamhet, vilket föranleder flera ändringar i kollektivtrafiklagen.

Trafikverket bör ta ett samlat ansvar för, och förstärka sitt arbete med, en ändamålsenlig förvaltning av myndighetens anläggningar för tjänster. Vid utvecklingen av anläggningarna bör Trafikverket särskilt beakta vikten av effektiva omlopp och tågvändningar för trafiken.

Trafikverket bör ta ett ökat ansvar för lokalisering av anläggningar för tjänster. En strategisk plan bör tas fram som underlag för detta, och regelbundet uppdateras.

Trafikverket bör, efter en konsekvensutredning, ta över ansvaret för tjänsten rangering på de rangerbangårdar som myndigheten förvaltar.

Regeringen bör överväga organisationsformerna för den depå-verksamhet som staten bedriver genom Jernhusen AB. Det som inte ska vara ett statligt åtagande bör successivt tas över av andra aktörer på marknaden. Det som fortsatt ska vara ett statligt åtagande bör bedrivas i myndighetsform, och överföras till Trafikverket. Innan en överföring till Trafikverket kan göras bör det säkerställas att myndigheten har en ändamålsenlig förvaltning för anläggningar för tjänster.

Transportstyrelsen bör fortsatt förvalta järnvägens trafiksäkerhetsregler (JTF) tills en uppdelning i offentligrättsliga respektive företagsinterna regler har gjorts.

Transportstyrelsen bör ta fram nationella regler för lastsäkring för godstrafik på järnväg.

Transportstyrelsen bör förstärka sitt säkerhetsarbete på järnväg, se över sin interna organisation och samla ansvaret för arbetet med järnvägssäkerhetsfrågor, samt säkerställa analyskapacitet och kompetensförsörjning på området.